

HØJESTERETS DOM

afsagt tirsdag den 12. december 2017

Sag 237/2016

(2. afdeling)

Advokatnævnet

(advokat Martin Simonsen)

mod

A

(advokat Claus Bonnez)

I tidligere instanser er afsagt dom af Retten i Horsens den 22. maj 2015 og af Vestre Landsrets 6. afdeling den 26. februar 2016.

I pådømmelsen har deltaget fem dommere: Vibeke Rønne, Jens Peter Christensen, Oliver Talevski, Jens Kruse Mikkelsen og Lars Apostoli.

Procesbevillingsnævnet har den 8. september 2016 givet appellanten, Advokatnævnet, tilladelse til anke af landsrettens dom. Tilladelsen er begrænset til den del af dommen, der vedrører sanktionsfastsættelsen, herunder vurderingen af grovheden af tilsidesættelsen af god advokatskik. Samme dag har Procesbevillingsnævnet givet indstævnte, A, afslag på hans ansøgning om tilladelse til anke af dommen.

Påstande

Advokatnævnet har påstået nævnets kendelse af 28. maj 2014 stadfæstet, subsidiært at bøden fastsættes til et højere beløb end sket ved landsrettens dom.

A har påstået ophævelse af Advokatnævnets kendelse af 28. maj 2014, subsidiært strafbortfald, mere subsidiært formildelse og mest subsidiært stadfæstelse af landsrettens dom.

Advokatnævnet har heroverfor nedlagt påstand om afvisning af As påstande bortset fra hans påstand om stadfæstelse af landsrettens dom.

Anbringender

Advokatnævnet har anført navnlig, at Procesbevillingsnævnet i medfør af retsplejelovens § 371, stk. 1, 3. pkt., har begrænset anketilladelsen, således at alene spørgsmålet om grovheden af overtrædelsen af god advokatskik og sanktionsfastsættelsen er til prøvelse. Det ligger herafter fast, at A har overtrådt god advokatskik, og han er derfor afskåret fra prøvelse af sine påstande bortset fra påstanden om stadfæstelse af landsrettens dom.

Advokatnævnet har med rette anset As overtrædelse af god advokatskik for grov. Der var tale om et opslag i en kommentar på dagbladet JydskeVestkystens facebookside, og hans udtalelse blev derfor offentligt udbredt. Han hævdede, at retten havde lagt til grund, at vidnerne C og hendes datter B havde løjet i retten, og at de nu måtte regne med at blive tiltalt og straffet med ubetinget fængsel for falsk forklaring. Sagen var på det tidspunkt endnu ikke endeligt afgjort. Byrettens dom gav ikke belæg for de meget grove beskyldninger, og det kan da også konstateres, at B i en efterfølgende straffesag blev frifundet for falsk forklaring for retten.

Uanset hvad A selv måtte mene om vidneforklaringerne, er han som advokat og forsvarer for den tiltalte i en verserende straffesag afskåret fra offentligt at udbrede grove beskyldninger mod vidner i sagen. Han intimiderede vidnerne med sine aggressive udfald.

Højesteret har allerede ved dommen af 28. november 2011 (UfR 2012.616) fastslået, at ytringsfriheden er begrænset ved bestemmelsen i retsplejelovens § 126 om iagttagelse af god advokatskik. Det er derfor ikke i strid med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 10, at Advokatnævnet har sanktioneret hans grove overtrædelse af god advokatskik med en bøde på 100.000 kr., jf. retsplejelovens § 147 c, stk. 1.

Advokatnævnet anvender et normalbødesystem, hvorefter udgangspunktet er en bøde på 10.000 kr. for overtrædelse af god advokatskik. Ved grov overtrædelse af god advokatskik er udgangspunktet, at sanktionen fordobles. Bøden er derfor som udgangspunkt 20.000 kr., hvis der er tale om et førstegangstilfælde, og overtrædelsen af god advokatskik er grov. Advokatnævnet tillægger som udgangspunkt afgørelser, der er truffet inden for de seneste fem år, gentagelsesvirkning, og gentagelsesvirkningen af en afgørelse bevares, så længe den har virkning for en senere afgørelse, og denne afgørelse er truffet inden for de seneste fem år. Gentagelses-

virksomheden betyder derfor, at sanktionsniveauet i gentagelsestilfælde gradvis skærpes, og at der normalt sker en fordobling i forhold til den seneste sanktion.

A er gennem mange år talrige gange pålagt sanktioner for overtrædelser af advokatpligterne. Overtrædelserne har været af mangeartet karakter, men ofte har der været tale om intimiderende adfærd rettet mod modparter, sagsbehandlere og dommere m.fl. Det foreliggende tilfælde, hvor hans aggressive verbale angreb er gået ud over vidner, der har afgivet forklaring til skade for hans klient, stemmer således med det mønster, som fremgår af de tidligere sager. Som følge af gentagelsesvirkningen af de tidligere afgørelser, herunder Højesterets dom af 28. november 2011, er der ikke grundlag for at nedsætte bøden på 100.000 kr., som Advokatnævnet har fastsat.

Det kan heller ikke begrunde en lempelse af sanktionen, at A ved Vestre Landsrets dom af 17. august 2016 er fradømt retten til at udøve advokatvirksomhed i to år, eller at hans indtægter er reduceret som følge heraf.

A har anført navnlig, at Procesbevillingsnævnets anketilladelse giver adgang til prøvelse af bl.a. grovheden af tilsidesættelsen af god advokatskik. Højesteret kan derfor tage stilling til, om grovheden er så beskeden, at den ikke indebærer en tilsidesættelse af god advokatskik. I givet fald skal Højesteret ophæve Advokatnævnets kendelse i overensstemmelse med hans principale påstand.

Da han kommenterede facebookkommentaren fra C, gik han ikke videre end berettiget til varetagelse af sin klients interesser. Han havde tilstrækkeligt belæg for sine udtalelser i byrettens dom i straffesagen mod hans klient. Efter byrettens dom var det således med rette, at han udtalte, at vidneforklaringerne fra C og hendes datter B var i strid med sandheden.

Hans udtalelser fremkom som en reaktion på Cs udtalelser om hans klient på Facebook. Det må være rimeligt, at han som advokat for en klient, der netop var blevet frifundet for de beskyldninger, som B havde fremsat, reagerede på udtalelserne som sket. Klienten var varetægtsfængslet og kunne derfor ikke selv tage til genmæle. C måtte rimeligvis tåle, at andre debattører tog til genmæle på JydskeVestkystens facebookside, hvor hun havde opslået sin kommentar til sagen.

Det fremgår af Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols praksis om Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 10 om ytringsfrihed, at advokater har en vis frihed til at udtale sig offentligt om konkrete sager. Under de omstændigheder, der foreligger i denne sag, har han holdt sig inden for den ramme for ytringsfriheden, som er beskyttet i medfør af artikel 10. Det er derfor i strid med denne bestemmelse at pålægge ham en sanktion for udtalelserne.

Hvis Højesteret lægger til grund, at han har overtrådt god advokatskik, foreligger der formildende omstændigheder, som gør det rimeligt, at sanktionen bortfalder. Ud over de konkrete omstændigheder, herunder at der var tale om en reaktion på en facebookkommentar om hans klient fra C, taler det også for formildelse, at Advokatnævnet efterfølgende har pålagt ham store bøder i andre sager, og at hans indtægter er faldet markant efter Vestre Landsrets dom af 17. august 2016, hvor han blev frataget sin advokatbeskikkelse i 2 år.

Supplerende sagsfremstilling

B blev ved Retten i Sønderborgs dom af 28. august 2017 straffet med fængsel i 60 dage for at have afgivet falsk forklaring for retten i straffesagen mod As klient. Ved Vestre Landsrets dom af 10. oktober 2017 blev hun frifundet, idet landsretten lagde til grund, at hun ikke havde haft forsæt til at afgive falsk forklaring for retten.

Ved Vestre Landsrets dom af 17. august 2016 blev Retten i Sønderborgs dom af 5. april 2016 i en straffesag mod A stadfæstet. Ved dommen blev han straffet for falsk forklaring for retten og frataget retten til at udøve advokatvirksomhed i 2 år. For Højesteret har han fremlagt regnskabsmateriale, hvoraf det fremgår, at der efterfølgende er sket et betydeligt fald i hans erhvervsmæssige indtægter.

Ved Højesterets dom af 28. november 2011 (UfR 2012.616) blev A pålagt en bøde på 50.000 kr. bl.a. for flere grove overtrædelser af god advokatskik. Efterfølgende har Advokatnævnet pålagt ham flere bøder for forskellige overtrædelser af god advokatskik. Ud over Advokatnævnets kendelse af 28. maj 2014 i denne sag er der tale om følgende sager:

Ved Advokatnævnets kendelse af 26. juni 2013 blev han pålagt en bøde på 100.000 kr. for grov overtrædelse af god advokatskik ved bl.a. at have truet en embedsmand i Integrationsministeriet med et sagsanlæg om personligt erstatningsansvar. Kendelsen blev indbragt for byretten, som nedsatte bøden til 50.000 kr., og byrettens dom blev stadfæstet af Vestre Landsret den 8. juni 2016.

Ved Advokatnævnets kendelse af 28. maj 2014 blev han pålagt en bøde på 50.000 kr. for overtrædelse af god advokatskik i forbindelse med arbejdet med en inkassosag. Kendelsen blev indbragt for byretten, som ved dom af 21. april 2015 nedsatte bøden til 20.000 kr.

Advokatnævnet har endvidere afsagt kendelser om overtrædelse af god advokatskik den 3. november 2015 og den 2. november 2017. Disse kendelser er indbragt for domstolene, der endnu ikke har truffet afgørelse i sagerne.

Højesterets begrundelse og resultat

Begrænset anketilladelse

Procesbevillingsnævnet har i medfør af retsplejelovens § 371, stk. 1, 3. pkt., begrænset anketilladelsen til den del af landsrettens dom, der vedrører sanktionsfastsættelsen, herunder vurderingen af grovheden af tilsidesættelsen af god advokatskik. Det er derfor ikke omfattet af anken, om As adfærd indebærer en overtrædelse af god advokatskik, og hans principale påstand om ophævelse af Advokatnævnets kendelse af 28. maj 2014 kan herefter ikke tages under pådømmelse.

Højesteret forstår As subsidiære påstand således, at overtrædelsen af god advokatskik ikke skal udløse nogen sanktion. Påstanden kan derfor prøves inden for rammerne af Procesbevillingsnævnets anketilladelse. Det samme gælder hans øvrige påstande.

Højesteret afviser herefter As principale påstand.

Domstolsprøvelsen

Det følger af retsplejelovens § 147 d, stk. 1, at bl.a. den advokat, der er blevet pålagt en disciplinær sanktion efter § 147 c, stk. 1, kan indbringe afgørelsen for retten, der kan stadfæste,

ophæve eller ændre afgørelsen. Det fremgår af forarbejderne til bestemmelsen (Folketings-
tidende 1981-82, tillæg A, lovforslag nr. L 150, sp. 3806), at domstolene kan foretage en ud-
tømmende prøvelse ”såvel med hensyn til, hvorvidt en advokat har tilsidesat en pligt, her-
under handlet i strid med god advokatskik, som med hensyn til valget og udmålingen af selve
sanktionen”.

Det ligger i denne prøvelsesordning bl.a., at domstolene har adgang til at foretage en udtøm-
mende prøvelse af Advokatnævnets vurdering af ”god advokatskik”, herunder om en eventuel
tilsidesættelse af god advokatskik må anses for grov. Prøvelsesordningen indebærer imidlertid
efter Højesterets opfattelse ikke, at domstolene nødvendigvis skal tilsidesætte Advokat-
nævnets afgørelse, fordi der kan rejses en vis tvivl om nævnets vurdering. Domstolene må
således særskilt vurdere, om der er fornødent grundlag for at tilsidesætte nævnets afgørelse.

Det ligger endvidere i prøvelsesordningen, at domstolene udtømmende kan prøve Advokat-
nævnets fastsættelse af sanktionen i den konkrete sag. Som fastslået i Højesterets dom af 13.
november 2009 (UfR 2010.423) er en disciplinærbøde ikke en straf for et strafbart forhold, og
som anført i Højesterets dom af 3. november 1999 (UfR 2000.307) kan en disciplinær sank-
tion i medfør af retsplejelovens § 147 c som følge af tilsidesættelse af god advokatskik ikke
antages at være omfattet af artikel 7 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention om
tiltale og straf for kriminelle forhold.

Det fremgår af Advokatnævnets praksis vedrørende sanktionsfastsættelsen bl.a., at der ikke
tages hensyn til advokatens indtægtsforhold, at normalbøden ved førstegangsovertrædelse
som udgangspunkt er 10.000 kr., og at der ved en grov overtrædelse af god advokatskik i før-
stegangstilfælde som udgangspunkt udmåles en bøde på 20.000 kr. Det fremgår endvidere af
Advokatnævnets praksis, at afgørelser, der er truffet inden for de seneste fem år, tillægges
gentagelsesvirkning, og at gentagelsesvirkningen betyder, at der normalt sker en fordobling i
forhold til den seneste sanktion.

Højesteret finder ikke grundlag for at tilsidesætte Advokatnævnets ovennævnte praksis om
sanktionsfastsættelsen. Domstolene må således ved sanktionsfastsættelsen i den konkrete sag
tage hensyn hertil og vurdere, om der er fornødent grundlag for at ændre nævnets sank-
tionsfastsættelse.

Bestemmelsen i retsplejelovens § 126 om iagttagelse af god advokatskik indebærer en begrænsning af advokaters ytringsfrihed, men som fastslået i Højesterets dom af 28. november 2011 (UfR 2012.616) må denne begrænsning generelt anses for nødvendig i et demokratisk samfund for at beskytte andres rettigheder, ligesom begrænsningen generelt står i rimeligt forhold til formålet. Det må dog vurderes i det enkelte tilfælde, om det indgreb i advokatens ytringsfrihed, som følger af reglerne om god advokatskik, herunder sanktionen, står i rimeligt forhold til formålet med begrænsningen, dvs. om indgrebet er proportionalt.

Den konkrete sag

A har på et dagblads facebookside fremsat beskyldninger om, at vidner i en verserende straffesag efter byrettens opfattelse havde overtrådt straffeloven ved at afgive falsk forklaring for retten.

Højesteret tiltræder Advokatnævnets vurdering, hvorefter forholdet skal bedømmes som en grov overtrædelse af god advokatskik, jf. retsplejelovens § 126, stk. 1. Højesteret lægger i den forbindelse vægt på den intimidering af vidnerne i en verserende retssag, som As facebook-udtalelser er udtryk for. Det kan ikke føre til et andet resultat, at anledningen til udtalelserne var en kommentar om hans klient fra et af vidnerne.

Ved dommen af 28. november 2011 fastslog Højesteret, at Advokatnævnet med rette havde anset A for bl.a. at have begået flere grove overtrædelser af god advokatskik ved at overskride grænserne for, hvad der kan anses for berettiget til varetagelse af hans klienters interesser. Advokatnævnet havde sanktioneret overtrædelserne med frakendelse af hans ret til at udøve advokatvirksomhed, bl.a. under hensyn til tidligere sager om overtrædelse af god advokatskik. Højesteret ændrede sanktionen til en bøde på 50.000 kr. og indskærpede i den forbindelse alvoren i de gentagne tilsidesættelser af god advokatskik.

Under hensyn til gentagelsesvirkningen af de tidligere sanktioner, navnlig Højesterets dom af 28. november 2011, og til grovheden af overtrædelserne af god advokatskik i det foreliggende tilfælde finder Højesteret ikke grundlag for at ændre Advokatnævnets afgørelse om sanktionen og nedsætte bøden på 100.000 kr.

Efter det anførte om As tilsidesættelse af god advokatskik og om sanktionen herfor finder Højesteret, at Advokatnævnets afgørelse ikke er i strid med artikel 10 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

Konklusion

Højesteret afviser As principale påstand og stadfæster Advokatnævnets afgørelse af 28. maj 2014.

Sagsomkostninger

A skal til Advokatnævnet betale i alt 104.090 kr. i sagsomkostninger for byret, landsret og Højesteret, heraf 100.000 kr. til dækning af udgifter til advokatbistand og 4.090 kr. til dækning af retsafgifter.

Thi kendes for ret:

As principale påstand afvises.

Advokatnævnets kendelse af 28. maj 2014, hvorefter A til statskassen skal betale en bøde på 100.000 kr., stadfæstes.

I sagsomkostninger for byret, landsret og Højesteret skal A betale i alt 104.090 kr. til Advokatnævnet.

De idømte beløb skal betales inden 14 dage efter denne højesteretsdoms afsigelse.

Sagsomkostningsbeløbet forrentes efter rentelovens § 8 a.